

บทวิจารณ์หนังสือ

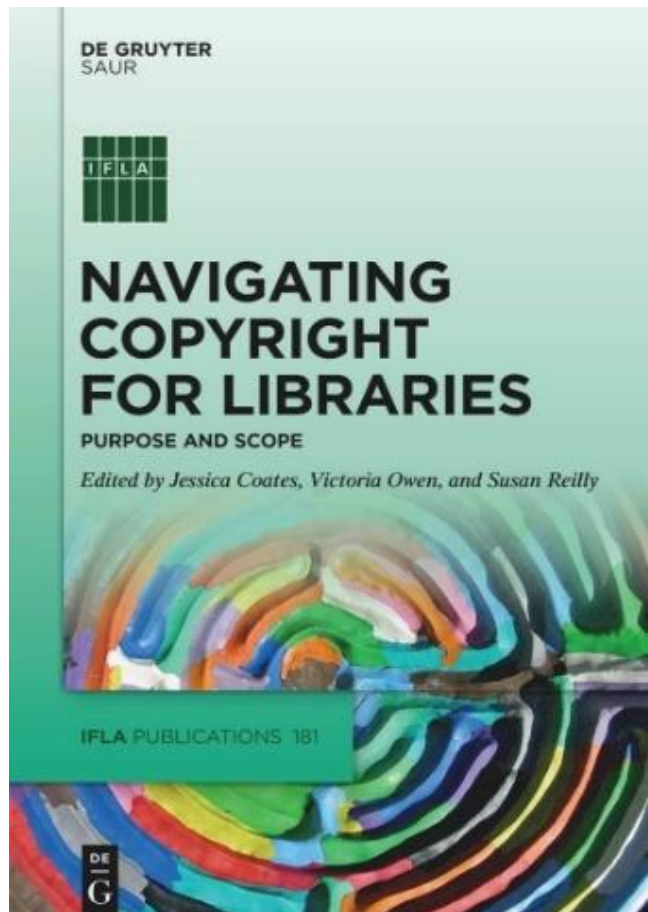
Book Review

Coates, J., Owen, V., & Reilly, S. (Eds.). (2022). **Navigating copyright for library: Purpose and scope**. De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110732009>
ISBN 9783110737158

วนิด์ภา รอดอ่อน* | Wanida Rodon

บรรณารักษ์, สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย;
Librarian, Central Library, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding author email: wanida.r@rumail.ru.ac.th

หนังสือเรื่อง **Navigating copyright for libraries: Purpose and scope** กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายลิขสิทธิ์และห้องสมุด การสร้างความเข้าใจในพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์สำหรับบรรณารักษ์และนักวิชาชีพสารสนเทศ การดำเนินงานห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์มีวิธีปฏิบัติอย่างไร การพิจารณาแนวทางในการสนับสนุนความรู้ด้านลิขสิทธิ์ การมีส่วนร่วมในนโยบายด้านลิขสิทธิ์ การสนับสนุนลิขสิทธิ์ในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ ตลอดจนกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ เนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม

สำหรับเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้จัดแบ่งเป็น 4 ส่วน จำนวน 20 บท ดังรายละเอียดพอสังเขปต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ นำเสนอประวัติความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ แบ่งเนื้อหาเป็น 2 บท ได้แก่ บทที่ 1 กล่าวถึงพื้นฐานเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ ประวัติความเป็นมาของลิขสิทธิ์และความท้าทายเกี่ยวกับการพัฒนาลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล ส่วนบทที่ 2 กล่าวถึงแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับลิขสิทธิ์สมัยใหม่ ความก้าวหน้าของลิขสิทธิ์สมัยใหม่ ขอบเขตของลิขสิทธิ์และข้อจำกัดทางด้านลิขสิทธิ์

ส่วนที่ 2 สิทธิของผู้ใช้และสาธารณประโยชน์ นำเสนอความสำคัญของสาธารณประโยชน์ในนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ และบทบาทของห้องสมุดในการสนับสนุนด้านสาธารณประโยชน์ แบ่งเนื้อหาเป็น 6 บท (บทที่ 3 ถึงบทที่ 8) โดยกล่าวถึงนโยบายลิขสิทธิ์ของห้องสมุด การใช้ลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยชอบธรรม (Fair use) กฎหมายลิขสิทธิ์ในสภาพแวดล้อมดิจิทัล ลิขสิทธิ์ในทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ลิขสิทธิ์และการสงวนรักษาดิจิทัล กฎหมายลิขสิทธิ์ในสหภาพยุโรป สาธารณประโยชน์ในกฎหมายลิขสิทธิ์ ตลอดจนประเด็นสิทธิในการแปลงเป็นดิจิทัลสำหรับคอลเล็กชันของห้องสมุด

ส่วนที่ 3 การพัฒนาระหว่างประเทศ: กรณีพันธกิจสัมพันธ์ห้องสมุด นำเสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์สากล แบ่งเนื้อหาเป็น 6 บท (บทที่ 9 ถึงบทที่ 14) โดยกล่าวถึงแนวทางกฎหมายของลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการสงวนรักษาดิจิทัล รายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) พันธกิจสัมพันธ์ห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ การบริการห้องสมุดสำหรับคนพิการ ประเด็นลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงความรู้ในข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่าง

การศึกษาด้านลิขสิทธิ์และการดำเนินงานเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศ และกรณีศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปลิขสิทธิ์ในแอฟริกาใต้จากมุมมองของบรรณารักษ์

ส่วนที่ 4 ประเด็นเกิดใหม่ในลิขสิทธิ์ นำเสนอเนื้อหาแบบเจาะลึกสำหรับหัวข้อเด่น (Hot topics) ด้านลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน แบ่งเนื้อหาเป็น 6 บท (บทที่ 15 ถึงบทที่ 20) โดยกล่าวถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การยืมคืนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ข้อตกลงเกี่ยวกับการได้รับอนุญาต (Licence agreements) สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์และการเข้าถึงแบบเปิดในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ระบบการกรองสารสนเทศและสิทธิของผู้ใช้ การคุ้มครองและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม เนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างขึ้น (User-generated content) เสรีภาพในการแสดงออก (Freedom of expression) ตลอดจนปัญหาประติฐ์และการทำเหมืองข้อความและข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของห้องสมุด

จากรายละเอียดของหนังสือเล่มนี้ที่นำเสนอเนื้อหาเชิงลึกเกี่ยวกับลิขสิทธิ์สำหรับห้องสมุด ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวมีความเหมาะสมสำหรับผู้่านกลุ่มต่าง ๆ อาทิ นักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บรรณารักษ์ นักวิชาชีพสารสนเทศ รวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดที่มีความสนใจพื้นฐานทั่วไปในกฎหมายลิขสิทธิ์ และต้องการติดตามพัฒนาการทางด้านลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและนักวิชาการด้านกฎหมายในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ในเชิงปฏิบัติอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

Coates, J., Owen, V., & Reilly, S. (Eds.). (2022). **Navigating copyright for library: Purpose and scope**. De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110732009>

